

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 462/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Marekom Gutíkom, Armádna 1655/5, Trenčín, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 35 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15 Sd 180/2013-24 z 9. decembra 2013 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 So 24/2014 zo 16. marca 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 35 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods.

1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Sd 180/2013-24 z 9. decembra 2013 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 So 24/2014 zo 16. marca 2016 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Na Krajský súd... podala som ako Žalobca žalobu proti odporcovi Sociálnej poisťovni - ústredie o preskúmanie rozhodnutia odporcu č. 755 421 7231 0 zo dňa 28.03.2013. Krajský súd... svojím rozsudkom č. 15Sd/180/2013-24 zo dňa 09.12.2013 rozhodnutie odporcu ako zákonné a vecne správne potvrdil. Proti uvedenému rozsudku podala som odvolanie v rámci ktorého Najvyšší súd... pod sp. zn. 10So/24/2014 odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu... potvrdil.

Odôvodnenie predmetných rozsudkov spočívalo najmä vtom, že navrhovateľka nikdy o priznanie invalidného dôchodku z mladosti formálne nepožiadala, pričom odhliadnuc od tejto skutočnosti sa dôvodnosť takéhoto nároku navrhovateľke nepodarilo ani nijako preukázať. K predmetným argumentom súdov treba uviesť nasledovné:

a) Požadovanie explicitnej formálnej žiadosti je v tomto prípade neodôvodnený právny formalizmus. Zákon o sociálnom zabezpečení a ani súčasný zákon o sociálnom poistení vyslovený legálny pojem „invalidný dôchodok z mladosti“ ani nepozná, ergo ide o tzv. invalidný dôchodok z mladosti

Navrhovateľka - sťažovateľka pritom vo svojej žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku vyslovene požadovala práve o priznanie takéhoto dôchodku, pričom toto opakovala aj naprieč súdnym konaním.

b) V zmysle § 186 ods. 3 zákona o sociálnom poistení sa podanie posudzuje podľa jeho obsahu. Navrhovateľka - sťažovateľka som pritom vo svojej žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku vyslovene požadovala o priznanie tzv. invalidného dôchodku z mladosti.

c) Aplikáciu zásady „právo patrí bdelym“ vo vzťahu k postihnutým osobám, resp. ich zákonným zástupcom, nemožno označiť inak ako za scestnú.

d) Aj v zmysle doterajšej judikatúry NS SR je v konaní o priznanie invalidného dôchodku povinnosťou Sociálnej poisťovne zistiť, či nie sú splnené podmienky nároku na tzv. invaliditu z mladosti (viď napr. 4So 226/2007). Podľa názoru sťažovateľky je toto povinnosťou SP aj v konaní formálne označenom o zvýšenie invalidného dôchodku, zvlášť za predpokladu keď na to navrhovateľka vyslovene poukazuje a toho sa domáha. Ak teda uvedené skúmanie bolo povinnosťou Sociálnej poisťovne, potom dôsledné preskúmanie splnenia si tejto povinnosti bolo povinnosťou súdov v konaní o podanej žalobe. Sociálna poisťovňa si túto svoju povinnosť nesplnila ani v novo vypracovanom posudku o invalidite. Tvrdenia a úvahy posudkového lekára vo vzťahu k jednotlivým lekárskeým záznamom majú charakter dohadov. S ohľadom na poznanie presnej diagnózy pacientky - sťažovateľky a poznatkom súčasnej lekárskej vedy vo vzťahu k tomuto postihnutiu, poznajúc súčasnú mieru postihnutia a berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka bola uznaná za invalidnú už v roku 1994, sa naopak javí značne nelogické, že by navrhovateľka nebola objektívne invalidná už v skoršom Čase, teda z mladosti.

e) Čas podania žiadosti o priznanie invalidity z mladosti nie je právnymi predpismi nijako obmedzený a Sociálna poisťovňa predmetné dávky vypláca aj určitý čas spätne. Podporné argumenty súdov, že dlhší čas v minulosti navrhovateľka či jej zákonný zástupcovia o toto nepožiadali, preto neobstoja.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ] podľa článku 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a základné právo podľa článku 35 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 15Sd/180/2013-24 zo dňa 09.12.2013 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10So/24/2014 zo dňa 16.03.2016 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 OSo/24/2014 zo dňa 16.03.2016 a vec vracia na ďalšie konanie.

3. [REDACTED] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 303,16 EUR... ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokáta Mgr. Mareka Gutika, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom alebo komerčným právnikom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konanie osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom.

Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka prostredníctvom kvalifikovaného zástupcu, ktorý koncipoval samotný návrh, ústavnému súde s návrhom nedoručila rozsudok krajského súdu ani rozsudok najvyššieho súdu, proti ktorým sťažnosť smeruje.

V súvislosti s uvedenými nedostatkami ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z.

o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom“. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že sťažnosť vykazuje také nedostatky náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016